

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki (przewodniczący)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Adam Roch (sprawozdawca)

Protokolant Kinga Sternik

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej del. do Prokuratury Krajowej Anety Orzechowskiej

w sprawie **S. C.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k., art. 63 ust. 1 ustawy z dn.

29.07.05 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 24 kwietnia 2024 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. akt V Ka 479/22,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Płońsku

z dnia 25 lutego 2022 r., sygn. akt II K 343/19,

1. uchyla zaskarżony wyrok w części przypisującej S. C. odpowiedzialność za przestępstwo z art. 63 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Płocku do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. w pozostałym zakresie kasację oddala uznając ją za oczywiście bezzasadną;

3. zarządza zwrot S. C. uiszczonej opłaty w wysokości 450 (czterystu pięćdziesięciu) złotych.

Małgorzata Bednarek Paweł Kołodziejski Adam Roch

[PGW]

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w Płońsku oskarżył S. C. o to, że:

1. od dnia 2 września 2018 r. do dnia 15 września 2018 r. w bliżej nieustalonym miejscu, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, groził P. J. zamachem na jego zdrowie poprzez pobicie go, połamanie mu palców oraz zgwałcenie pokrzywdzonego i osób dla niego najbliższych, usiłując doprowadzić go w ten sposób do rozporządzenia własnym mieniem w kwocie 12.500 zł tytułem zwrotu środków zainwestowanych w hodowlę konopi, tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k.;

II. od dnia 15 czerwca 2018 r. do dnia 14 sierpnia 2018 r. w miejscowości G. W., Z. B oraz Z. S., działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, wbrew przepisom ustawy, uprawiał konopie inne niż włókniste w liczbie 40 krzewów w ten sposób, że w bliżej nieustalonym czasie namówił P. J. do uprawiania konopi innych niż włókniste, a następnie przekazał celem założenia uprawy P. J. nasiona i sadzonki konopi innych niż włókniste w liczbie 40 krzewów, a następnie komunikując się z nim za pomocą środków komunikacji na odległość udzielał P. J. porad i wskazówek co do sposobu uprawy i wykonywanych w związku z tym czynności, oferując P. J. wynagrodzenie, tj. o czyn z art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Sąd Rejonowy w Płońsku wyrokiem z dnia 25 lutego 2022 r., sygn. II K 343/19, uznał S. C. za winnego powyżej opisanych przestępstw i wymierzył mu za przestępstwo opisane w pkt. I karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, a za

czyn opisany w pkt II karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. Orzekł karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe.

Od powyższego wyroku apelację złożył obrońca oskarżonego zarzucając:

- 1) obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 282 k.k. i art. 191 § 2 k.k. poprzez ich błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie pierwszego z nich i niezastosowanie drugiego;
- 2) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku:
 - a) art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie oceny w sposób dowolny,
 - b) art. 92 i art. 410 k.p.k. poprzez całkowite pominięcie w procesie decyzyjnym części materiału dowodowego, tj. wyjaśnień P. J. z 14 sierpnia 2018 r. oraz zeznań D. L. i M. C.,
 - c) art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez brak odniesienia się do części materiału dowodowego (w szczególności wymienionego w pkt. b), co uniemożliwia przeprowadzenie pełnej kontroli procesu decyzyjnego,
 - d) art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez brak wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku,
- 3) błąd w ustalenia faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść i polegający na uznaniu, że:
 - a) oskarżony usiłował dokonać wymuszenia rozbójniczego, mimo że na taką konkluzję nie pozwala ujawniony w sprawie materiał dowodowy, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, że mamy do czynienia z takim właśnie przestępstwem, a nie z groźbami bezprawnymi w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności,
 - b) oskarżony uprawiał konopie inne niż włókniste, mimo że na taką konkluzję nie pozwala ujawniony w sprawie materiał dowodowy,
- 4) rażącą niewspółmierność orzeczonej kary, zarówno za poszczególne czyny, jak i kary łącznej.

Wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu w pkt II czynu zaś w zakresie czynu z pkt. I uznanie, że oskarżony dopuścił się czynu z art. 191 § 2 k.k. i wymierzenie mu za to łagodnej

kary ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem z dnia 22 lutego 2023 r. sygn. akt V Ka 479/22 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w ramach czynu zarzucanego oskarżonemu w pkt. II aktu oskarżenia i przypisanego w części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, jako początkową datę popełnienia przypisanego mu czynu ustalił bliżej nieokreślony dzień, nie wcześniej niż od 15 czerwca 2018 r., słowa „z inną nieustaloną osobą” zastąpił z P. J., zaś w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego rozstrzygnięcia wywiódł obrońca zarzucając rażące naruszenie prawa procesowego, mogące mieć istotny wpływ na treść tego orzeczenia, a to:

- 1) naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. polegające na całkowitym pominięciu w uzasadnieniu wyroku zarzutu obrazy prawa materialnego, który to zarzut obrońca podniósł w apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Płońsku w zakresie czynu opisanego w pkt I sentencji tegoż wyroku, tj. w zakresie czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k.,
- 2) naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 157 § 3 k.p.k., a także art. 7 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez:
 - a) nienależyte odniesienie się do zawartego w apelacji obrońcy od wyroku sądu I instancji zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie przyjęcia, że S. C. uprawiał konopie inne niż włókniste, tj. w zakresie czynu opisanego w pkt. II sentencji wyroku Sądu Rejonowego w Płońsku,
 - b) poczynienie własnych, dowolnych i niezajdujących dostatecznego oparcia w zebranych materiale dowodowym ustaleń faktycznych w zakresie ustalenia, iż S. C. uprawiał konopie inne niż włókniste w rozumieniu art. 4 pkt 37 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, co polegało przede wszystkim na oparciu się w tym zakresie na niepełnej i niejasnej uzupełniającej opinii biegłego M. M. z dnia 14 listopada 2022 r., a następnie na jego opinii z dnia 24 stycznia 2023 r., która to opinia nie sprostowała wskazaniom zawartym w postanowieniu Sądu Okręgowego w Płocku wydanym na rozprawie w dniu 11 stycznia 2023 r., a mianowicie nie wskazywała sposobu ustalenia i badania, które doprowadziły do ustalenia stężenia substancji czynnych w materiale badawczym, w związku z czym nie sposób jest

dociec, jaka była podstawa ustalenia przez tego biegłego stężenia zawartości czynnej w materiale badawczym.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz przekazanie niniejszej sprawy Sądowi Okręgowemu w Płocku do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja obrońcy okazała się częściowo zasadna, co wywołało skutek w postaci zakresowego uchylenia zaskarżonego wyroku i wydania orzeczenia następczego.

Trafny okazał się być zarzut oznaczony numerem 2b kasacji, kwestionujący dokonaną przez Sąd Okręgowy w Płocku ocenę dowodów w postaci uzupełniających opinii z badań chemicznych Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w R., wywołanych na etapie postępowania odwoławczego z uwagi na zmianę stanu prawnego na tym etapie procesu. Co prawda skarżący zbędnie przywołał w treści zarzutu kasacyjnego przepis art. 458 k.p.k., natomiast nie przywołał także obrażonej przez sąd *ad quem* normy zawartej w art. 201 k.p.k., tym niemniej za wystarczającą do uchylenia tej części wyroku Sąd Najwyższy uznał rażącą obrazę art. 7 k.p.k., która mogła mieć istotny wpływ zaskarżonego wyroku.

Przypomnieć bowiem należy, iż w wydanej jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego w analizowanej sprawie opinii nr [...] z przeprowadzonych badań chemicznych z dnia 6 marca 2019 r. (k. 321-333 akt sprawy) stwierdzono, iż w obu dostarczonych do badań próbkach suma zawartości Δ^9 – tetrahydrokannabinolu (THC) i kwasu tetrahydrokannabinolowego (Δ^9 -THC-2-karboksylowego) wynosi powyżej 0,20%. Jakkolwiek w opinii Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w R. wskazano przebieg badań makroskopowych i instrumentalnych oraz użyte w tym celu metody, opinia ta nie zawiera wyniku badania, w sensie określenia procentowej zawartości powyższych substancji czynnych. Zaznaczyć natomiast należy, iż rolą powołanej instytucji było m. in. stwierdzenie w nich składu procentowego substancji aktywnych. Pomimo braku w aktach postanowienia prokuratora z dnia 5 sierpnia 2018 roku o zasięgnięciu opinii, pytanie takie przytoczone zostało jako cel opinii w tejże właśnie ekspertyzie. Już więc sama ta opinia pierwotna nie odpowiadała w pełni na zadane przez organ procesowy

pytanie, tym niemniej pozwoliła sądowi *a quo* poczynić niezbędne ustalenia z punktu widzenia treści wówczas obowiązującego art. 4 pkt 37 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2020.2050 t.j.) i załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 roku w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz.U.2018.1591).

Wobec zmiany stanu prawnego w tym zakresie dokonanego z dniem 7 maja 2022 roku mocą art. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 24 marca 2022 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2022.763), postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 2 listopada 2022 roku sąd odwoławczy trafnie zasięgnął opinii uzupełniającej Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w R. dla weryfikacji zgodności zabezpieczonych dowodów rzeczowych z aktualną ustawową definicją ziela konopi innego niż włókniste (k. 543 akt sprawy).

W opinii jednak z dnia 14 listopada 2022 roku, nr [...] (k. 553-554 akt sprawy), inny biegły z Laboratorium Kryminalistycznego wskazał, odwołując się ogólnikowo do badań wykonanych w ramach ekspertyzy nr [...], iż w obu próbkach zabezpieczonego suszu roślinnego suma zawartości Δ^9 – tetrahydrokannabinolu (THC) i kwasu tetrahydrokannabinolowego (Δ^9 -THC-2-karboksylowego) wynosi powyżej 0,3%. Po ujawnieniu opinii na rozprawie w dniu 11 stycznia 2023 roku (k. 574 akt sprawy), sąd okręgowy na podst. art. 201 k.p.k. dopuścił dowód z uzupełniającej opinii Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w R. na okoliczność wskazania sposobu ustalenia i badania, które doprowadziły do ustalenia stężenia substancji czynnych w opisanym materiale badawczym przechowywanym w magazynie dowodów rzeczowych w R., który nie został zniszczony, albowiem sporządzona opinia nie zawiera wskazania, ani że przeprowadził on badania laboratoryjne, jakiego rodzaju, ani jakie uzyskał wyniki. W ocenie sądu „trudno dociec na podstawie zaprezentowanej opinii jaka była podstawa ustalenia zawartości stężenia substancji czynnej w materiale badawczym”.

W dniu 24 stycznia 2023 roku Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w R. wydało opinię uzupełniającą nr [...] (k. 580 akt sprawy). W opinii tej biegły wskazał, iż sporządzając opinię z dnia 14 listopada 2022 roku korzystał z badań wykonanych podczas opiniowania w sprawie nr [...]. Dodał, iż nie

realizował żadnych dodatkowych czynności, a podany stopień stężenia substancji czynnych w obu próbkach (13,8% i 13,4%) określił na podstawie wyników badań dokonanych dla sporządzenia opinii pierwotnej.

W sporządzonym pisemnym uzasadnieniu wydanego wyroku sąd okręgowy uznał uzyskaną opinię (nie precyzując, którą) za pełną i jasną (sekcja 2.2.1, str. 4 uzasadnienia).

Przytoczenie powyższych okoliczności było niezbędne dla wykazania, iż ocena pozyskanych przez odwoławczy opinii miała charakter w istocie dowolny, niespełniający wymagań określonych przez art. 7 k.p.k. Nie tylko bowiem strony, ale przede wszystkim sąd *ad quem* pozbawiony został *de facto* możliwości weryfikacji sposobu realizacji opinii w aspekcie kluczowym dla możliwości przypisania oskarżonemu S. C. odpowiedzialności karnej za zarzucane mu przestępstwo. Obie opinie uzyskane na etapie postępowania drugoinstancyjnego wprost odwołują się bowiem do wyników badań wykonanych w toku opiniowania pierwotnego, przy czym – co istotne – owa pierwotna opinia wyników takich w swej treści nie zawiera. O ile jak najbardziej dopuszczalne jest powoływanie się w opinii uzupełniającej na wyniki badań uzyskanych wcześniej, to tak dla stron, jak i zwłaszcza dla umożliwienia sądowi przeprowadzenia rzetelnej oceny tego dowodu, niezbędna jest możliwość weryfikacji tychże elementów uzupełnianej opinii. Nie budzi wszak wątpliwości, iż owa ocena dowodów, w realiach badanej sprawy dokonywana przez sąd odwoławczy, który samodzielnie przeprowadzał dowody, musi uwzględniać zasady prawidłowego rozumowania oraz wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego. Dokonując oceny opinii, organ procesowy ma obowiązek kontroli w szczególności metody badawczej i sposobu rozumowania biegłego (J. Kosonoga [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166, red. R. A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2017, s. 142). Wymagana przez sąd postanowieniem z dnia 11 stycznia 2023 roku podstawa ustalenia zawartości stężenia substancji czynnej w materiale badawczym pozostaje wciąż nieznana. **Powołanie się przez biegłego w opinii uzupełniającej li tylko na wyniki badań, które nie zostały zawarte w opinii pierwotnej, powoduje skutek w postaci niepełności takiej opinii, a bezkrytyczne i lakoniczne przyznanie przez sąd takiej niekompletnej opinii waloru dowodu w pełni zupełnego i wiarygodnego, mogącego stanowić podstawę czynienia**

ustaleń faktycznych kluczowych dla przypisania oskarżonemu znamion czynu zabronionego stanowi o zaistnieniu rażącej obrazy art. 7 k.p.k. w postaci dowolności oceny tego dowodu, mogącej mieć istotny wpływ na treść wyroku w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k.

Powyższe skutkować musiało zatem uchyleniem rozstrzygnięcia sądu odwoławczego w zakresie czynu z art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Rozstrzygnięcie to spowodowało także, iż Sąd Najwyższy zgodnie z treścią art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. uznał rozpoznawanie zarzutu oznaczonego numerem 2b kasacji za bezprzedmiotowe. Jako że natomiast pierwszy zarzut kasacji został oddalony na rozprawie jako oczywiście bezzasadny w warunkach określonych przez art. 535 § 3 k.p.k., pisemnego uzasadnienia w tej części nie sporządzono.

Uchylenie jednego ze skazań będących podstawą orzeczonej wobec S. C. kary łącznej spowodowało z mocy prawa skutek w postaci utraty mocy kary łącznej orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Płońsku z dnia 25 lutego 2022 r., sygn. II K 343/19, a utrzymanej w mocy przez Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. V Ka 479/22, po myśli art. 575 § 2 k.p.k. w zw. z art. 568a § 2 k.p.k.

W postępowaniu ponownym Sąd Okręgowy w Płocku uzyska kolejną opinię z zakresu badań chemicznych. W wypadku powtórnego opiniowania przez Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w R., jednostka ta będzie uprawniona do nieprzeprowadzania nowych analiz zabezpieczonego materiału dowodowego, ale jedynie pod warunkiem załączenia do bieżącej ekspertyzy wyników badań wykonanych w toku opiniowania do sprawy nr [...], wskazujących na uzyskanie określonych wartości substancji czynnej, o których mowa w opinii [...]. Uzyskaną opinię sąd podda rzetelnej ocenie i następnie wyda stosowne orzeczenie w przedmiocie odpowiedzialności karnej S. C. za przestępstwo z art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ewentualnie dalsze rozstrzygnięcia.

[PGW]

[ms]